

Державний вищий навчальний заклад
«Українська академія банківської справи НБУ»

Препринт серії № UABS DPD/2013/002

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»

**на тему: ПРАВОВИЙ СТАТУС ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ІНВЕСТИЦІЙНОГО БАНКУ**

Виконала: студентка 6 курсу, групи ЗМП-11

Спеціальність: 8.030401 «Правознавство»

Гога М. П.

Керівник: Завгородня В.М.

Суми – 2013 рік

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Постановка проблеми. Правовий статус Європейського інвестиційного банку (далі – ЄІБ або Банк), який протягом половини століття є фінансовим флагманом демократичних країн Європи, характеризує його становище у взаємовідносинах із Європейським Союзом та країнами-партнерами.

Дослідження правової природи ЄІБ має здійснюватися системно. Перш за все, до структури правового статусу ЄІБ повинні бути включені правові норми – це зумовлено тим, що без відповідних норм, які регулюють особливості створення та діяльності ЄІБ, встановлення, закріплення і безпосередньо існування правового статусу Банку неможливі. Аспекти правового статусу ЄІБ визначені: Угодою про створення Європейського економічного співтовариства, Договором про створення Європейського Союзу, Статутом ЄІБ і Корпоративним операційним планом Банку. Згідно Договору про створення ЄС, ЄІБ є юридичною особою, тобто організацією, яка є колективним утворенням і характеризується наявністю організаційної єдності. Ця єдність ЄІБ виявлена, насамперед, у визначеній його цілями внутрішній структурі та ієрархії органів управління та виконавчих органів, а також чіткій регламентації відносин між ними. Як юридична особа Банк має відокремлене майно – статутний капітал, базою для формування якого слугують внески країн-членів під час їх вступу. Одним з основних положень, що визначають ЄІБ, є сукупність цілей, які він ставить перед собою. Базовою ознакою визначення правового статусу ЄІБ, що дає можливість ідентифікувати його серед інших органів ЄС та стверджувати про його особливе правове положення, є наявність певного завдання, що має реалізовувати лише ЄІБ. Правовий статус ЄІБ визначається його розташуванням у цілісній системі органів та інституцій Європейського Союзу, а також рівнем його незалежності у прийнятті рішень щодо власної діяльності.

Таким чином, структура правового статусу ЄІБ може бути представлена у вигляді таких елементів: рівень нормативно-правового закріплення; особливості формування статутного капіталу; сукупність цілей та стратегічних напрямків діяльності; організаційна структура; характер взаємовідносин із інститутами ЄС; ступінь незалежності в системі ЄС.

1 травня 2004 року внаслідок найбільшого у своїй історії розширення Європейський Союз став безпосереднім сусідом України. Відтоді його вплив на вітчизняну економіку й політику став ще більш потужним та безпосереднім, а Україна отримала шанс виходу на новий рівень співпраці з ним у рамках Європейської політики сусідства. Тому з 2005 року Україна розпочала співпрацю з ЄІБ щодо створення нормативно-правової бази регулювання відносин з ним з метою залучення в економіку фінансових ресурсів для реалізації важливих інвестиційних

проектів загальнодержавного значення. Нині необхідна основа для партнерства у вигляді Рамкової угоди й Договору про співробітництво та діяльність Постійного представництва ЄІБ в Україні сформована, але Україна має надалі спрямовувати власну політику на гармонізацію та узгодження нормативно-правових актів з правом ЄС для активізації процесів євроінтеграції та, зокрема, підвищення зацікавленості ЄІБ в інвестуванні коштів у провідні національні проекти.

Актуальність теми. У сучасних економічних умовах постає необхідність у детальному вивченні аспектів, що в сукупності становлять правовий статус ЄІБ як потужного інвестора. Фактом є прагнення громадськості якомога більше знати про особливості статусу та діяльності ЄІБ, його відносини з Україною, перспективи такого взаємозв'язку, про стан гармонізації українського права та права ЄС в аспекті вказаних взаємовідносин – саме тому існуючий інформаційний попит українських громадян необхідно задовольняти у все більш значних обсягах якісним інформаційним продуктом, адже на даний момент відсутні будь-які фундаментальні монографічні дослідження його правової природи. .

Ступінь розробленості теми. Вітчизняні дослідники у юридичній та науковій літературі концентрувалися на таких питаннях, як: роль ЄІБ на ринку інвестування України (Леонов С.В.), переваги та недоліки співробітництва (Сторожук А.), окреслення діяльності ЄІБ у ЄС та в Україні (Колосова В.П., Кириченко О., Савчин Л., Ткачик Ф.П.). У цілому дослідженню діяльності ЄІБ як у вітчизняній, так і у світовій науці приділена незначна увага – недостатньо досліджені особливості його історичного розвитку, організаційної структури, питання взаємодії з інститутами ЄС, інвестиційний портфель ЄІБ в Україні. У вітчизняній науці відсутні самостійні наукові праці з окреслених напрямків.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та розкритті сутності правового статусу ЄІБ як однієї з найважливіших європейських інституцій, його організаційних засад діяльності та ролі у розбудові й гармонізації розвитку країн світу. Відповідно до мети дослідження визначені такі основні **завдання**: 1) визначити історичні передумови створення Європейського інвестиційного банку та еволюцію його розвитку й становлення; 2) окреслити коло нормативно-правових документів, які врегульовуються питання правового статусу Банку; 3) з'ясувати місце ЄІБ у системі ЄС шляхом аналізу його взаємовідносин з інститутами ЄС та визначення ступеня його незалежності; 4) на основі аналізу нормативно-правових актів з'ясувати основні завдання, цілі, а також стратегічні напрями діяльності Банку; 5) дослідити порядок формування статутного капіталу; 6) вивчити організаційну структуру Банку, визначити коло компетенції кожного органу; 7) визначити передумови розвитку партнерських відносин між Україною та ЄІБ, проаналізувати стан узгодження українського законодавства з правом ЄС; 8) дослідити проектний портфель ЄІБ в Україні та сформулювати теоретичні висновки щодо шляхів розвитку їх відносин; 9) проаналізувати основні

складові системи відносин з охорони праці, а також виконання норм і стандартів щодо умов роботи та безпеки в надзвичайних ситуаціях у СМОППОН.

Об'єктом дослідження є теоретичний та практичний аспекти відносин, що виникають в процесі реалізації правових норм, які регламентують правовий статус ЄІБ. **Предмет дослідження** – комплекс норм, що регламентують основні особливості правового статусу ЄІБ.

При дослідженні використані загальнонаукові **методи**: історико-порівняльний, системно-функціональний, порівняльно-правового аналізу, формально-логічний, діалектичний, статистичний. Використано прийоми формальної логіки: аналіз, синтез, аналогію, абстракцію. Принципами дослідження стали: об'єктивність, методологічний плюралізм, органічна єдність теорії та практики.

Теоретичне і практичне значення дослідження полягає у тому, що використання отриманих положень дає можливість з'ясувати правову природу статусу ЄІБ та системно підійти до аналізу його діяльності. Новизна дослідження полягає у тому, що дипломна робота стала першим у правовій літературі комплексним та узагальненим дослідженням, у якому запропоновані теоретичні положення та висновки з приводу визначення правового статусу ЄІБ та його співробітництва з Україною. Новизна розкривається у наступних положеннях:

1. Здійснено аналіз статутних змін щодо кількості членів ЄІБ, розміру статутного капіталу та внесків країн-учасниць з 1957 по 2009 рік.

2. Вперше охарактеризовано аспекти взаємозв'язків Банку з Комісією, Радою та Судом ЄС, Європейським парламентом, Економічним і соціальним комітетом.

3. Класифіковано систему керівних та виконавчих органів ЄІБ, визначено особливості повноважень та взаємозв'язків між ними.

4. Надано повний проектний портфель ЄІБ в Україні, сформульовано пропозиції щодо активізації подальшого розвитку їх партнерських відносин.

Аспектами застосування результатів дослідження можуть стати: науково-дослідницький (у питанні з'ясування особливостей статусу ЄІБ); науково-освітній (у процесі викладання курсів з міжнародного та банківського права); правотворчий (під час розробки та обговорення нормативних документів, спрямованих на регулювання відносин між ЄІБ та Україною); інформаційно-аналітичний (в аспекті пропагування та розповсюдження відповідних знань).

Апробація результатів магістерської роботи відбулася шляхом оприлюднення у електронному науковому виданні «Молодіжний вісник Української академії банківської справи НБУ» статті під назвою «Європейський інвестиційний банк: правові засади становлення та співробітництва з Україною».

Обсяг і структура магістерської роботи визначається її метою і завданнями. Робота складається із вступу, 4 розділів, які включають 7

підрозділів, висновків, списку використаних джерел та 14 додатків. Загальний обсяг роботи складає 125 сторінок комп'ютерного тексту, у тому числі – 90 сторінок основного тексту, список використаних джерел – 10 сторінок (82 найменування), 14 додатків розташовані на 24 сторінках.

Зазначимо, що Розділ 4 роботи має назву «Охорона праці та безпека у надзвичайних ситуаціях». Об'єктом дослідження і джерелом первинних даних стала Сумська міська організація профспілки працівників освіти і науки України (далі – СМОППОН). У розділі досліджується система управління охороною праці, аналіз небезпечних і шкідливих факторів умов праці в даній організації, а також оцінка можливості виникнення надзвичайних ситуацій.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету і основні завдання, об'єкт та предмет дослідження, викладено його методологічну основу, відображено ступінь розробленості теми та практичне значення отриманих результатів.

Розділ 1 «Місце Європейського інвестиційного банку у фінансовій структурі Європи». У підрозділі 1.1 «Створення Європейського інвестиційного банку: історичні аспекти та передумови становлення і розвитку» стисло викладено еволюцію розвитку ЄІБ. Автором встановлено, що формування даної установи було зумовлене необхідністю створення дієвого фінансового інструмента для досягнення цілей новоствореної у 1957 році Європейської економічної спільноти. На основі вивчення чинного статуту ЄІБ від 2009 року та ряду статутів, які втратили чинність, здійснено детальний аналіз основних змін, які відбулися у членському складі та капіталі ЄІБ з моменту його заснування по сьогоднішній час. Встановлено, що кількісний склад членів поступово зріс із 6 країн до 27, відповідно значно збільшився розмір статутного капіталу, що дозволяє дійти висновку про постійне розгалуження світової мережі представництв Банку та щорічний прогрес у збільшенні кількості профінансованих інвестиційних проектів, розширення переліку цілей та стратегічних напрямків діяльності. Встановлено, що основними внутрішніми документами, на основі яких ЄІБ провадить власну діяльність є Статут, Регламент та Корпоративний експлуатаційний план. Аналіз змісту статистичних та фінансових звітів за 2000-2012 роки дозволив окреслити ряд найбільш масштабних проектів за даний проміжок часу, перелік яких є свідченням стрімкого розвитку діяльності та зростання впливу Банку на економічний розвиток країн світу.

У підрозділі 1.2 «Участь Європейського інвестиційного банку в політиці Європейського Союзу та відносини з іншими інститутами ЄС – з Комісією ЄС, Радою ЄС, Судом ЄС та Європейським парламентом» визначено, що ЄІБ оперативної та функціональної пов'язаний із основними

інституціями ЄС, що зумовлено необхідністю узгодження їх діяльності у зв'язку зі спільними для них цілями ЄС.

Дослідивши зміст Статуту ЄІБ та Договору про функціонування ЄС у розрізі досліджуваних питань, автор дійшов висновку, що в системі ЄС основним партнером ЄІБ виступає Європейська комісія, яка має власного представника у Раді директорів, наділена повноваженнями щодо надання висновків про доцільність фінансування проектів, разом з ЄІБ та 61 державою є співзасновником Європейського банку реконструкції та розвитку. Автором констатується, що співпраця між ними здійснюється з метою забезпечення максимальної синергії між кредитуванням ЄІБ та з бюджетними ресурсами ЄС задля просування спільних цілей. Наголошується на тому, що, підтримуючи відносини з інститутами ЄС на високому рівні, Банк має серед них унікальне становище, оскільки наділений високим ступенем незалежності у процесі прийняття рішень та у фінансових аспектах діяльності.

Розділ 2 «Організаційно-правові засади функціонування Європейського інвестиційного банку». У підрозділі 2.1 «Основні цілі, завдання та стратегічні напрями діяльності Європейського інвестиційного банку», виходячи з аналізу нормативно-правових актів, які регулюють діяльність ЄІБ та ЄС в цілому, встановлено безпосередній взаємозв'язок між цілями ЄС та Банку. Цілями ЄС є, зокрема, сприяння економічному й соціальному розвитку, досягнення збалансованого стабільного розвитку, зміцнення економічної та соціальної згуртованості. Відповідно, діяльність ЄІБ спрямована на підтримку економічної та соціальної єдності, забезпечення екологічної стабільності, розвитку транс'європейських мереж транспорту, стійкого конкурентоспроможного та безпечного енергопостачання, людського капіталу. У підрозділі розкрито зміст кожної з цілей та коротко проаналізовано, які саме заходи впроваджуються Банком на підтримку кожної з них. Зроблено висновок, що основне завдання ЄІБ полягає у кредитуванні інвестиційних проектів на основі забезпечення пріоритетів інтеграції, гармонійного розвитку, економічного співробітництва та соціального згуртування між країнами-членами ЄС.

У підрозділі 2.2 «Особливості організаційної структури та джерела фінансування Європейського інвестиційного банку» з'ясовано, що фінансові рахунки ЄІБ виражені у євро, проте позичальники можуть обрати будь-яку з валют країн-членів та партнерів ЄІБ. Банк має повноваження будь-коли переводити свої активи з валюти однієї держави-члена у валюту іншої. Із розширенням членського складу ЄІБ постійно зростає розмір статутного капіталу – нині він становить 232,392989 млрд євро. Встановлено, що ЄІБ приділяє увагу такому важливому питанню, як формування резервного фонду Банку обсягом до 10% підписного капіталу.

Потрібно відмітити, що ЄІБ виділяється на тлі інших інститутів ЄС як фінансово незалежна організація зі своїми власними органами управління та виконавчими органами. У цьому підрозділі визначено їх систему, порядок їх формування, кількісний та якісний склад, строки

діяльності та повноваження. Отже, організаційна структура представлена Радою керівників і Радою директорів, які є керівними органами, та Комітетами з питань управління поточними операціями та з питань аудиту, які є, відповідно, виконавчими. Детально автор зупиняється на дослідженні функціональних повноважень, а також на аналізі взаємозв'язку між усіма органами системи. Зазначимо, що найвищим органом управління є Рада керівників, яка виконує повноваження з закладення загальних директив кредитної політики ЄІБ та забезпечення їх виконання, прийняття рішення щодо збільшення капіталу; призначання та звільнення з посад членів підпорядкованих органів та ухвалення Регламенту ЄІБ. Рада директорів, у свою чергу, здійснює нагляд за відповідністю діяльності Банку міжнародним договорам та внутрішнім документам ЄІБ; розгляд та ухвалення рішень з питань фінансування, зокрема кредитування, надання гарантій, отримання позик, а також визначення розміру процентів за позиками і комісійної винагороди за наданими гарантіями. Комітет з питань управління поточними операціями здійснює загальне керівництво і контролює поточну діяльність. Комітет з питань аудиту відповідальний за перевірку діяльності та відповідність її передовій банківській практиці, зберігання документації у належному порядку, діяльність бухгалтерії, аудит рахунків та вчасну підготовку звітів до вищестоящих органів. Враховуючи викладене, зроблено висновок про те, що організаційна структура ЄІБ відображає основні логічні взаємозв'язки рівнів управління, розмежовує сфери відповідальності, оптимізує процеси інформаційного забезпечення, що дає змогу досягти відповідних цілей та завдань із найбільшою ефективністю.

Розділ 3 «Європейський інвестиційний банк та Україна – сучасний стан співпраці та перспективи на майбутнє». У ньому досліджено передумови встановлення партнерських зв'язків між ЄІБ та Україною. Першою є підписання 10 листопада 1994 року Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами, яка цілями даного партнерства визначила, зокрема, сприяння розвитку інвестицій, гармонійних економічних відносин, прискоренню сталого розвитку та створення основ взаємовигідного економічного й фінансового співробітництва. Наступним поштовхом до співпраці стало надання Банку Радою ЄС 13 липня 2006 року повноважень щодо фінансування проектів, які становлять значний інтерес для ЄС, у галузі транспорту, енергетики, телекомунікацій та екологічної інфраструктури у Східній Європі, зокрема, в Україні. Початок безпосередньому співробітництву було покладено 14 червня 2005 року укладенням Рамкової угоди між Україною та ЄІБ, яка покликана сприяти наданню Банком кредитів для інвестиційних проектів, які становлять інтерес для України. Підтвердженням прогресу та стабілізації даних взаємовідносин є укладення 15 червня 2010 року Договору про співробітництво та діяльність Постійного представництва ЄІБ в Україні, що відкриває нові перспективи для активізації

співробітництва в економічній сфері, свідчить про наміри ЄІБ надалі зміцнювати й розвивати співробітництво з Україною, а також слугуватиме міжнародним індикатором її привабливості для іноземних інвесторів.

З'ясовано, що починаючи з 2007 року Україна уклала з ЄІБ 10 фінансових угод щодо проектів у галузях муніципальної інфраструктури, енергетики та енергозбереження на суму 1,5 млрд євро, частина яких нині реалізована, а частина знаходиться на стадіях підготовки та ідентифікації ідеї. Для подальшого поглиблення відносин Україна – ЄІБ необхідно розглядати питання про фінансування проектів у таких сферах, як туризм, послуги, гуманітарні та соціальні проекти. Україна зацікавлена в активному інвестуванні Банком комунального господарства, перспективним вбачається співпраця у сфері кредитування малого та середнього бізнесу, також виробництва, транспортування, збереження та споживання енергії, впровадженні проектів захисту довкілля, модернізації транспорту та комунікацій. Зроблено висновок про доцільність розробки проектів щодо підтримки інноваційної діяльності та ініціювання обговорення з ЄІБ щодо фінансування подібних проектів, оскільки для Банку цей напрям діяльності є стратегічним, а для України – визначальним у процесі економічного зростання.

Показником динаміки відносин вважаємо зацікавленість ЄІБ в інвестуванні української освіти – спільно з українським урядом визначено спільні інтереси щодо перспектив пільгового та довгострокового кредитування таких секторів: реконструкція існуючих та побудова нових дошкільних установ, розвиток виробничих потужностей закладів професійно-технічної освіти, відновлення українськими підприємствами серійного виробництва лабораторного та навчального обладнання для потреб освітніх закладів України.

Нині одним з ключових пріоритетів є подальший розвиток співпраці у контексті імплементації Спільної декларації Україна – ЄС за результатами Міжнародної інвестиційної конференції з питань модернізації газотранспортної системи (далі – ГТС) України 23 березня 2009 року, відповідно до якої європейські установи, зокрема ЄІБ, готові надати підтримку реформуванню, реструктуризації та модернізації газового сектора України.

Наведені аспекти дозволили зробити висновок про те, що подальше співробітництво з ЄІБ розглядається як перспективна можливість залучення додаткових кредитних ресурсів в економіку, вжиття практичних заходів щодо зміцнення фінансового становища держави, збільшення обсягів інвестицій у пріоритетні галузі економіки урядом України.

Розділ 4 «Охорона праці та безпека у надзвичайних ситуаціях» присвячений аналізу стану охорони праці на базі проходження практики – Сумській міській організації профспілки працівників освіти і науки України. У підрозділі 4.1 «Система управління охороною праці в організації» зазначається про дотримання правил проведення всіх видів інструктажу, наявність колективного договору, який містить розділ,

присвячений питанням охорони праці та встановлює широкий перелік гарантій для працівників.

У підрозділі 4.2 «Аналіз небезпечних і шкідливих факторів умов праці в організації», виходячи з детального аналізу параметрів робочих місць відповідно до законодавчих нормативів, зазначено, що їх обладнання відповідає встановленим нормам, змісту та особливостям виконуваної роботи. Умови праці є нешкідливими, комфортними та оптимальними. З'ясовано, що за 2010-2012 рр. серед працівників не було травм, пов'язаних з виробництвом, та професійних захворювань; не траплялося аварій та нещасних випадків; також за даний проміжок часу не спостерігалось порушень норм законодавства про охорону праці.

У підрозділі 4.3 «Безпека в надзвичайних ситуаціях на досліджуваному об'єкті» підсумовано, що у СМОППОН дотримуються норми пожежної та електричної безпеки, оскільки: дотримано вимоги щодо наявності вогнегасника та пожежної сигналізації; план евакуації вивішений на видному місці; розташування та взаємне компонування робочих місць і обладнання у кабінеті у випадку виникнення пожежі сприятиме швидкій евакуації; постійно застосовуються заходи щодо попередження виникнення пожежі та обмеження поширення вогню.

ВИСНОВКИ

Дослідження правового статусу ЄІБ дозволило зробити ряд висновків теоретичного та практичного характеру, які відображають вирішення завдань відповідно до поставленої мети.

1. Передумовою заснування ЄІБ стало створення Європейського економічного співтовариства, покликаного гармонізувати та забезпечити сталий економічний розвиток, підвищити економічну та соціальну згуртованість країн – створення Банку було об'єктивною необхідністю у зв'язку з ефективним досягненням зазначених цілей. Угода про створення ЄЕС визначила особливості правового статусу ЄІБ – був створений як суб'єкт права із фінансовою автономією, але 2002 року Ніццький договір вніс до неї зміни та закріпив за ЄІБ статус юридичної особи.

2. Встановлено, що правовий статус ЄІБ врегульований наступними нормативно-правовими документами: Договір про заснування Європейської Спільноти від 25.03.1957 р., Протокол №5 про Статут Європейського інвестиційного банку від 25.03.1957 р., Протокол про привілеї та імунітети Європейських спільнот від 08.04.1965 р., Договір про створення Європейського Союзу від 07.02.1992 р., Статут Європейського інвестиційного банку від 30.03.2009 р., Регламент Європейського інвестиційного банку від 04.12.1958 р. (зі змінами від 25 квітня 2012 р.).

3. Банк має унікальне правове становище серед інститутів ЄС, оскільки наділений високим ступенем незалежності у процесі прийняття рішень та у фінансових аспектах діяльності. Однак роль допоміжного

фінансового органу ЄС вимагає тісної координації з його економічною політикою, яка не є можливою без підтримки тісних оперативних та функціональних зв'язків з Європейською комісією, Радою ЄС, Європейською Радою, Європейським парламентом, Європейським економічним і соціальним комітетом, Рахунковою палатою та Судом ЄС.

4. Історично цілі ЄІБ як фінансового органу ЄС сформувалися у відповідності із стратегічними цілями Союзу. Таким чином, зроблено висновок, що основне завдання Банку полягає у кредитуванні інвестиційних проектів на основі забезпечення пріоритетів інтеграції, збалансованого розвитку, економічного співробітництва та соціального згуртування між країнами-членами ЄС. Пріоритетними цілями, які обумовлюють його правовий статус і роль у ЄС, є: економічна і соціальна згуртованість і конвергенція, тобто підтримка економічно менш розвинених регіонів Європи; підтримка невеликих підприємств і підприємств середнього розміру; підтримка екологічної стабільності; розвиток транс'європейських мереж транспорту і енергії; створення і підтримка стійкого та безпечного енергопостачання; підтримка людського капіталу, зокрема економічних знань, галузей здоров'я та освіти.

5. Як юридичну особу ЄІБ характеризує наявність статутного капіталу, джерелом формування якого виступають кошти держав-учасниць, визначення частки кожної з них відбувається згідно її економічної ваги в ЄС, вираженої у ВВП. Із моменту створення Банку капітал зріс із 23 млрд єкю до 232,392989 млрд євро, що дозволяє зробити висновок про зростання кількості профінансованих за його рахунок проектів та, відповідно, про безпосереднє підвищення прямого впливу на економічний розвиток країн світу.

6. Наявність організаційної єдності, яка обумовлена завданням та цілями, є ще одним аспектом правового статусу ЄІБ. Керівними органами ЄІБ є Рада керівників і Рада директорів, виконавчими – Комітет з питань управління поточними операціями та Комітет з питань аудиту. Організаційна структура ЄІБ відображає основні логічні взаємозв'язки рівнів управління, розмежовує сфери відповідальності, оптимізує процеси інформаційного забезпечення, що дає змогу досягти відповідних цілей та завдань із найбільшою ефективністю.

7. Проаналізовано передумови встановлення партнерських зв'язків між ЄІБ та Україною: підписання Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами, укладення Рамкової угоди між Україною та ЄІБ та, згодом, Договору про співробітництво та діяльність Постійного представництва ЄІБ в Україні. Верховна Рада України надає особливого значення питанням гармонізації українського законодавства до європейських норм та здійсненню реформ, спрямованих на покращення інвестиційного клімату в Україні, що має сприяти набуттю Україною найближчим часом статусу асоційованого, а потім — повноправного члену ЄС.

8. З'ясовано, що починаючи з 2007 року Україна уклала з ЄІБ 10 фінансових угод щодо проектів у галузях муніципальної інфраструктури, енергетики та енергозбереження на суму 1,5 млрд євро, частина яких нині реалізована, а частина знаходиться на стадіях підготовки та ідентифікації ідеї. Таким чином, спостерігаємо стійку тенденцію у напрямку зростання зацікавленості ЄІБ в українських проектах, підвищення рівня довіри як Банку, так і інших міжнародних фінансових організацій до України, а також у наявності стійкого позитивного впливу діяльності ЄІБ на розвиток національної економіки. Беручи до уваги стратегічні напрями діяльності ЄІБ, доцільним для подальшої активізації відносин вбачається фінансування українських проектів у таких сферах: туризм, послуги, комунальне господарство, захист довкілля, інноваційна діяльність та освіта, модернізація газотранспортної системи.

9. Відображені основні складові системи відносин з охорони праці у СМОППОН. Доведено відповідність умов праці, рівня пожежної, електробезпеки та освітлення основним вимогам державних стандартів безпеки праці, державних санітарних правил, нормативів і норм, актів Кабінету міністрів України, Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду, Міністерства з надзвичайних ситуацій України, Міністерства охорони здоров'я України. Зроблено висновок про ефективність та дієвість системи управління охороною праці у СМОППОН та про оптимальний стан відповідних відносин.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

Статті у наукових фахових виданнях:

Гога М.П. Європейський інвестиційний банк: становлення та співробітництво з Україною [Електронний ресурс] / М.П. Гога // Молодіжний науковий вісник Української академії банківської справи Національного банку України. – Серія «Юридичні науки». – 2012. – № 2(3). – С. 96-100. – Режим доступу: <http://www.bulletin.uabs.edu.ua/store/jur/2012/9ab6a39afbfd07ac9d307f9a06be2a20.pdf>

АНОТАЦІЯ

Гога М.П. Правовий статус Європейського інвестиційного банку. – Рукопис. Дипломна робота на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 8.060101 – Правознавство. – Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України», Суми, 2013.

Дослідження присвячене теоретичному обґрунтуванню і розкриттю сутності правового статусу Європейського інвестиційного банку як допоміжного фінансового органу Європейського Союзу. Відображено еволюцію розвитку, з'ясовано пріоритетні цілі, стратегічні напрями

діяльності та особливості організаційної структури. Здійснено аналіз взаємозв'язків з основними інститутами Європейського Союзу, відмічено роль у розбудові й гармонізації економічного розвитку країн світу.

Акцентовано увагу на аналізі співробітництва Європейського інвестиційного банку з Україною, досліджено проектний портфель, зроблено висновки стосовно сучасного стану співробітництва та наведено рекомендації щодо його активізації у майбутньому.

Ключові слова: Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Європейський Союз, інвестиційна діяльність, інвестиційний проект, організаційна структура, співробітництво України з ЄІБ.

АННОТАЦИЯ

Гога М.П. Правовой статус Европейского инвестиционного банка. – Рукопись. Дипломная работа на соискание квалификации магистра по специальности 8.060101 – Правоведение. – Государственное высшее учебное заведение «Украинская академия банковского дела Национального банка Украины», Сумы, 2012.

Исследование посвящено теоретическому обоснованию и раскрытию сущности правового статуса Европейского инвестиционного банка в качестве вспомогательного финансового органа Европейского Союза. Отображена эволюция развития, исследовано цели, стратегические направления деятельности, особенности организационной структуры. Осуществлен анализ взаимосвязей с основными институтами Европейского Союза, отмечено роль в гармонизации экономического развития стран мира.

Акцентируется внимание на анализе сотрудничества Европейского инвестиционного банка с Украиной, исследован проектный портфель, сделаны выводы относительно современного состояния сотрудничества и приведены рекомендации по его активизации в будущем.

Ключевые слова: Европейский инвестиционный банк (ЕИБ), Европейский Союз, инвестиционная деятельность, инвестиционный проект, организационная структура, сотрудничество Украины с ЕИБ.

SUMMARY

Goga M.P. The legal status of the European Investment Bank. - Manuscript. Thesis for a master degree; speciality 8.060101 – Jurisprudence -. State university, "Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine» Sumy, 2012.

Research deals with the theoretical grounding and revealing the essence of the legal status of the European Investment Bank as a financial subsidiary body of the European Union. The results of evolution have been described; priority objectives, strategic activities and features of the organizational structure have been determined. Relationships with the key institutions of the European Union

have been analysed, the role in the development and harmonization of economic development of countries has been noted.

Attention has been focused on the analysis of cooperation between the European Investment Bank to Ukraine, the design portfolio has been studied, conclusions regarding the current state of cooperation have been made and recommendations for its activation in the future have been provided.

Keywords: European Investment Bank (EIB), the European Union, investment, investment project, organizational structure, Ukraine's cooperation with the EIB.

Гога М. П. Правовий статус європейського інвестиційного банку: Препринт / М. П. Гога; наук. кер. В. М. Завгородня. - Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2013. - 13 с. - (№ UABS DPD/2013/002).